

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

งานประชาสัมพันธ์เป็นภารกิจของสถานศึกษาที่สังกัดในฝ่ายบริหารทรัพยากร ตามแผนภูมิการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการปฏิบัติงานใด ๆ ขององค์กร จะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งจะมาจาก การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน โดยการประชาสัมพันธ์เพื่อช่วยสร้าง และส่งเสริมความเข้าใจ ให้เกิดขึ้นในหน่วยงานของตน หรือระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน ทั้งนี้ โดยความหมายแล้ว การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตนเองให้กับบุคคล หรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบ และยังเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ อันดีระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงาน หรือระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน หรือหน่วยงานกับ ชุมชนทั่วไป (กัญญา ศิริสกุล. 2527 : 137 ; เจริญศักดิ์ อึ้งเจริญวัฒนา. 2531 : 24) ดังนั้น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นวิธีการที่สถาบันต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ได้นำเอามาใช้เพื่อประโยชน์ของตน และเพื่อความก้าวหน้าของสถาบัน จึงอาจจะกล่าวได้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชื่อเสียง และภาพพจน์ของสถาบัน ซึ่งทุกสถาบันได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงได้มีการกำหนดภารกิจงานประชาสัมพันธ์ไว้ในการจัดโครงสร้าง ขององค์กรด้วยเสมอ เพื่อสนับสนุนให้ภารกิจหลักประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับเป้าหมาย การพัฒนาขององค์กร (วิจิตร อาวะกุล. 2541 : 3 ; สุจิต พันธ์พรม. 2542 : 1)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรหนึ่งที่มีภารกิจ เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาในสายอาชีพ ให้กับเยาวชนที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 415 แห่ง ทั่วประเทศ และมีหน่วยงานภายใน ของแต่ละสถานศึกษาหลายหน่วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน และช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ในสังกัดและกับชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อาทิเช่น ใช้การประชาสัมพันธ์

ให้กับผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป ตระหนักถึงประโยชน์ของการนำบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา และใช้การประชาสัมพันธ์เป็นสื่อในการประสานงานร่วมมือกันในการติดตามดูแลเยาวชนให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพทั้งในระหว่างการเรียนและภายหลังจากสำเร็จการศึกษา ก็สามารถเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ หรือเข้าทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนตรงกับสมรรถนะในการทำงาน การประชาสัมพันธ์เป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อบุคคลและหน่วยงาน (ภาณีชา อินทร์ช้าง, 2548 : 59 – 60) การประชาสัมพันธ์เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการเพิ่มปริมาณของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานการณ์ที่ตลาดมีความขาดแคลนกำลังคนระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่เป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย

การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการ วิธีการ หรือเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นความจำเป็นที่ทุกองค์กรต้องดำเนินการ แต่ในปัจจุบันการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาต่าง ๆ ภายใต้งค์การสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณงานยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง การขาดแคลนงบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ยังไม่มีความทันสมัย ขาดคุณภาพและไม่เพียงพอกับความต้องการ

การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังประสบปัญหาในการเผยแพร่ข่าวสาร การสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป จะเห็นได้จากการรณรงค์ทางสื่อต่าง ๆ อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ข่าวการเรียนอาชีวะดี เรียนฟรี มีเงินใช้ได้งานทำ การจัดโครงการอาชีวะร่วมด้วยประชาชนและอื่น ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และจากสภาพที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มอาชีวศึกษา เช่น กิจกรรมกีฬาอาชีวะสัมพันธ์ กิจกรรมการแข่งทักษะวิชาชีพ – วิชาการ พบว่า ความพร้อมของการปฏิบัติงานหรือความร่วมมือของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ยังมีข้อจำกัดหลายประการ

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานด้านประชาสัมพันธ์ และครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถนำมาใช้พัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสภาพ ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 โดยแบ่งภาพรวมเป็น 5 ด้าน คือ

1. การรวบรวมข่าวสาร
2. การผลิตสื่องานประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่และประสานงานกับชุมชน
3. การเผยแพร่ข่าวสาร
4. การดำเนินงานของศูนย์ติดต่อภายใน – ภายนอกสถานศึกษา
5. การติดตามประเมินผล

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ และครูผู้สอน ในสถาบันอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 557 คน จำแนกเป็น

1.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 34 คน

1.1.2 ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 16 คน

1.1.3 ครูผู้สอน จำนวน 507 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ และครูผู้สอน ซึ่งได้มาจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 40) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 248 คน จำแนกเป็น

1.2.1 ผู้บริหาร จำนวน 34 คน

1.2.2 ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 16 คน

1.2.3 ครูผู้สอน จำนวน 198 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหาร

2.1.2 ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์

2.1.3 ครูผู้สอน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้าน คือ

2.2.1 การรวบรวมข่าวสาร

2.2.2 การผลิตสื่องานประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่และประสานงานกับชุมชน

2.2.3 การเผยแพร่ข่าวสาร

2.2.4 การดำเนินงานของศูนย์ติดต่อภายใน – ภายนอกสถานศึกษา

2.2.5 การติดตามและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินการปฏิบัติงาน โดยการรวบรวมข่าวสาร ผลิตสื่อ งานประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ดำเนินงานของศูนย์ติดต่อภายใน – ภายนอกสถานศึกษา และติดตามประเมินผล เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน การติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง การเสริมสร้างความเข้าใจ อันดีในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน หรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลงานความร่วมมือ ร่วมใจและการสนับสนุนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

3. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกโดยการพูดหรือการเรียบเรียงความรู้สึกนึกคิดของผู้บริหาร – ครู ในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ตอบสนองหรือกระทำต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา

4. การรวบรวมข่าวสาร หมายถึง การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน เพื่อการประชาสัมพันธ์

5. การผลิตสื่องานประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่และประสานงานกับชุมชน หมายถึง การผลิตแผ่นพับ แผ่นปลิว ซีดี วีซีดี จัดทำเว็บไซต์ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปสู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การเผยแพร่ข่าวสาร หมายถึง การแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ คำแนะนำ คำชี้แจง รายงานให้บุคลากรในสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

7. การดำเนินงานของศูนย์การติดต่อภายใน – ภายนอกสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ด้านศูนย์วิทยุสื่อสาร ระบบโทรศัพท์ภายนอก ระบบเสียงตามสาย การมอบหมายงานแก่บุคลากรด้านการติดต่อประสานงานด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ ชี้แจงข้อมูล เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ประสานงานความเข้าใจที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

8. การติดตามและประเมินผลการประชาสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่กระทำขึ้นเพื่อใช้ตัดสินคุณค่าและประโยชน์ของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีการรายงานและสรุปผลการดำเนินงาน โดยการนำข้อมูลที่ได้นั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการนำไปปรับปรุงแก้ไข อ่างอิง และเป็นแนวทางในการวางแผนการทำงานในครั้งต่อไป

9. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ และฝ่ายบริหารทรัพยากร หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

10. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการมอบหมายแต่งตั้งให้รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

11. ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการมอบหมายแต่งตั้งให้รับผิดชอบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

12. อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย สถานศึกษา 8 แห่ง ดังนี้ วิทยาลัยเทคนิค

ร้อยเอ็ด วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด วิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
ร้อยเอ็ด วิทยาลัยการอาชีพโพนทอง วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร วิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย
และวิทยาลัยเทคนิคสุวรรณภูมิ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
ประชาสัมพันธ์ สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลปรับปรุง พัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
ตลอดจนเป็นแนวทางในการวางแผนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY